

Novine prihajajo vsako nedeljo. Priloga: Marijin list i Kalendar Srca Jezušovoga. Cena pri sküpnom naslovu na dom 25 D., na posameznij naslov 30 D., čí se cela naročnina naprej plača do 31. marca. Čí se pa plača po 31. marcu, je pri sküpnom naslovu cena 30 D., pri posameznem 35 D. M. list i Kalendar se plačata posebi. Amerikanci plačajo za vse vküp 4 dolare. Naroči se na upravnisti v Črenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

NOVINE

Glasilo Slovenske Krajine

Izdajateo: KLEKL JOŽEF, vp. pleb. nar. poslanec.

Oglase sprejema same tiskarna in uredništvo v Soboti Kolodvorska ulica 123. Cena oglasov cm² 75 per; 1/4 strani dobi 20, 1/2 strani 25% i cela stran 30, 0 popüsta za edno objavo. Cena malih oglasov je do dvajsetpet reči 5 Din. višje od vsake reči pol D. Med tekstem cm² 1.50 D., v Poslanom 2.50 D. Takso za oglašje plača uprava i da za vse oglašje od 5% do 50% popüsta.

Rokopisi se ne vračajo.

Verskim šolam.

Novi šolski zakon bo donöšen. Njegov načrt je že izdelan i bo ešče to leto podnešen parlamentu, da ga té zglosa i tak postane za celo državo obvezni zakon.

Düh, šteri je te zakonski načrt izdelal, je vu vnohom protiven staršom, občinom, oblastim, predvsem pa Cerkvi. Ne mi je namen, da v podrobnosti pišem od njega i ga razlagam, ar v tistoj formi, kak je izdelan, ga mi sprejeti itak ne moremo, nego pokazati ščem na tisto najvažnejšo stran njegovo, štera se v Sloveniji tiče jedino Slovenske Krajine, to je naših verskih šol.

Član 201. načrta šolskoga zakona za osnovne šole se etak glasi:

„Vse imanje, štero je bilo pod upravom crkvenih občin ali raznih versko-šolskih organizacij, a bilo je namenjeno za zdržavanje šol ali druge šolske namene, mora se i nadalje za te namene ponücati.

Če je dotična šola postala državna, mora se to imanje razločiti od ostaloga imanja teh verskih šol i šolskih ustanov i odstopiti šoli, da njoj slüži v iste namene.

Razdelitev toga imanja bo vršila oblastna prosvetna oblast v sporazumi z zakonskim

predstavnikom versko-konfesionalnih organizacij, štere določi minister za vero. V slučaju nesporazuma končno odločitev od razdelitve določi Državni Svet.“

Glejmo krivice i nevarnosti toga zakonskoga načrta:

1. Država deva roko gor na privatno svojino tak oströ, ka niti ne dovoli, ka bi Cerkev ali privatnik spremeno cio svoje vrednosti. Vsaki — tak i Cerkev — ma juš svojo vrednost v tiste namene obrniti, kak si sam zvoli. Ešče vekša krivica je pa v tom, da država šče vkraj vzeti ešče tisto, ka niti ne je cerkveno, nego Cerkvi samo zročeno za „upravo“, to je da ravna z njim. Po tom načrti bi šolska postela vsaka fundacija, štero je što dao v roke Cerkvi, da ž njov kak njegovom lastninov podpira šolo — pri verskom navuki; to bi zagrabila vso — šola, cerkev pa ne bi mela za verski navuk ni filera podpore.

2. Vrednost verskih šol šče deliti nameravani zakon. Tisto šče deliti, ka je cerkveno imanje, ka cerkveni zakoni prepovejo vkraj jemati. To je prvi greh toga načrta pri delitvi. Drugi je, da za to delitev minister more določiti cerkveno osebo, štera bi to delitev vršila. Ar cerkev po 1495

š. cerkvenoga prava od svecke oblasti nezavisno spravlja, obdržava i upravlja svoje imanje, te nameravani načrt grdo žali nezavisnost Cerkev. Če Cerkev šče pri svojem imanju kaj spremeniti, si določi sama za to delo predstavnike, nema pa toga prava minister.

3. Če cerkev ne bo štela, ar ne bo smela odstopiti svojega imanja, pride cela zadeva pred Državni Svet. Pravimo, ka te ne da prav Cerkvi i Cerkev zgübi svoje imanje? Što je vdarjen? Siromašni farniki, ki so z svojimi predniki vred teške žrtve doprinašali, da pri življenji ostanejo njihovi sveti verski nameni. I zdaj naj ešče ednok na sebe vzemejo vsa bremena, štera so te komaj mogli nositi, kda so bile bolše letine, več vrednosti, zdaj, kda nim je gospodarstvo oslabljeno, ali celo vničeno, kda zavolo pobožnih razmer, stalnosti vu vrednosti skoro da ne.

4. Hiše školnikove (kantoro-ve) so cerkvena last. Njive tüdi. Oboje z dvojim namenom: da slüžijo kršćansköj vzgoji farne dece i da fara ma školnika ki vrši na njega spadajoči deo verske službe. I vu vsakom mestu to ne je razdeljeno. Naj zdaj dobi to vse država, si siromaški farnicje morejo povati znova stan za kantora i poskrbeti z ednim dohodke za toga zdržavanje.

5. Kde je edna vera, kak na Dolenskom v dolnje-lendavskom okraji većinom, tü bi šla še gladko ta delitev.

Ali glejmo gde so mešane vere. Glejmo Gor. Petrovce. Tü ma evangelićanska verska občina šolo, nemajo jo pa katolićanci. Če se zdaj šola odloči od kantorstva, majo juš v šoli tüdi katolićanci, čeravno nikaj ne so davali k njej za vzdržavanje. Ešče bole kričea krivica bi bila v Martjanci, gde bi katolićansko šolo dobili v roke evangelićanci, ki tü nemajo šole. Ravnotak bi bilo pri Sebeščani, kde bi bila strašno vdarjena cela siromaška fara.

To je glavno, ka sam šteo povdariti. Zakona ešče nega, ali nevarnost za njega je tü. Da se ta nevarnost odstrani, da bi bio najme v toj formi sprejeti načrt, kak je izdelan, prosim podpisani vse šolske stolce, naj obdržijo edno sejo i na njej določijo, kak naj se poslanca Slov. Krajine držita pri tom zakonskom načrti. Vsaki šolski stolec naj pošlje svoj odlok poslanci svojega okraja. Midva od svoje strani učiniva vse, da se to pitanje reši pravično i to tem bole, ar naj je že višešnja oblast tüdi oprosila, da čuvava pravice naših verskih šol.

KLEKL JOŽEF
narodni poslanec.

Što šče šolariti, naj plača!

Ne ravno pogosto, itak se pa te nepremišlene reči čüjejo tü pa tam. Tisti, šteri je te reči prvi povedal, je zagotovo ne premislo ka je gušao. I gda se to reči največkrat čüjejo? Te, gda pride do toga, da bi naši lüde kaj z dobre vole dali za naše dijake i največkrat od tisti lüdi, šteri sami nemajo dijakov.

Što pa má hasek od šolani lüdi? Ali majo hasek od šolanih lüdi samo tisti, šteri je šolarijo? Ne. Ravno te, šteri svoje deco šolarijo nemajo največkrat od njiž nikši haskov. Dostokrat se zgodi, da stariši celo življenje trpijo, se skrbije i stradajo i gda si dete izšolajo, je boža modrost pozove s toga sveta. Ravno v časi, gda bi njim zošolano dete že konči nekoliko moglo povrnati i poplačati vse trüde, štere se meli ž njim, se stariši loči od deteta. Nemaalokrat se pa tüdi zgodi, da dete izvrši vse svoje šole, nato pa zbeteža i se preseli na drugi svet. Tüdi tü nema stariš od vsej svoji trüdov na tom sveti nikšega haska od svojega deteta. Znamo pa, da dá dober Bog

takšim starišom na drugom sveti za te njüve velke trüde lepo plačilo.

Vsi mamo hasek od šolanih lüdi.

Zmislimo si samo na razne velke i zvučne može, kelko so človeštvi s svojimi navuki i s svojim ravnanjom dobrega spravili. Pa ne nam trbe niti gledati i iskati okoli po velkom sveti. Poglejmo samo doma malo okoli sebe. Ali ne čütimo toga v celoj fari, če mamo dobrega plebanača, dobre kaplane i dobre vučitele? Ali ne čüti cela okroglina, če ma dobre voditele i ravnitelje? Toga mogoče zavolo svoje-ga slaboga človečega nagnjenja ne vidimo vsigdar. Jako dobro pa občütimo vsigdar, če se nam božno godi. To vsi naednok zapazimo, če naši ravnitelje ne ravnaajo z nami tak, kak bi trbelo. Tü včasi čütimo, da bi nam trbelo bogši ravnitelov.

I odked naj dobimo dobre voditele? Sami iz sebe, če damo svojo deco v šole.

Što pa naj pošila svojo deco v šole?

Ne samo tisti, šteri je bogat i lahko šolari, nego tisti, šteri ma dobro

deco. Deca bogatinov so ne vsigdar najbogša kak tüdi deca siromskov ne vsigdar. Če pa ščemo meti ednok dobre i poštene ravnitelje i voditelje, glejmo, da bomo davali i šole svojo najbogšo deco i da bomo to šolanje vsi podpirali. Deca siromakov, štera so zrasla v siromaštvi, navadno bole čüti-tijo i dostakrat bolo razmijö vse nevo-le i potrebščine zapüšćenoga lüdstva, kak pa deca tistih, šteri so nigdar ne čütili pomenkanja i skrbi v svojoj mladosti. Razmi se pa, da se vnoho, vno-gokrat skriva tüdi pod dragim oblečom nadvse smileno i dobro srce.

Gda i kak moramo podpirati dijake?

Ništerni lüde, pa tüdi cele občine mislijo, da če zdaj nemajo dijakov, da so ne dužni podpirati dijakov i šol. Zgodilo se je, da je edna občina v našoj krajini dala izjavo, da ne da nikaj na dijake ar nema niti ednoga dijaka. Tüdi se je zgodilo te, gda so vse občine v našoj krajini podpisale posebne izjave, v šterih so zahtevale od prosvetnoga ministarstva, naj postane naša gimnazija nem prve popusa osemrazredna gimnazija, da je pri toj priliki poslala edna naša občina posebno pis-

mo, gde pravi, da ona takše izjave ne podpiše. Podpisani so bili vsi odborniki z žüpanom vréd. Takše občine i takše odbornike si moramo dobro zapomniti ar v pravom časi človeki vse prav pride.

Kak so tej lüde i voditelje takši občina nespametni! Ali mislijo, da njüva občina resan nigdar nede mela dijakov? Ka pa, naj si tej mladi lüde, šteri se zdaj šolajo, zapomnijo takše občine, i gda pridejo sledi na kakša ravniteljska mesta i začnejo tak plačüvati kak se njim je zdaj davalo? Ali si ne zmislijo takši lüde, da je za takše njüvo delo znašo preklinjati ešče njüve decé deca?

Ne bodimo nespametni! Ravno zdaj, gda se vsi tožimo, da nemamo zadosta svoji domači šolani lüdi šteri, bi nas razmili i šterim bi mi vse lahko zavpüli, ravno zdaj podpirajmo kak li najbolje moremo svoje dijake. Podpirajmo je pa tak, da njim skrbimo za gimnazijo, za dijaške zavode, kak je naše „Martinišće“ i da njim kakši mali dar darüjemo, gda pridejo dijaki pobirat za knižnico, dijaško kühajo i tak naprej.

Bodimo zagotovljeni, da te krajcare, štere potrošimo na naše dijake, aložimo sami sebi na največši interes.

Dače po novom zakoni

Dugo je čakala naša država na novi davčni zakon, po šterom naj bi vsi kraji v našoj državi plačevali dačo po svoji zmožnosti i vsi ednako pravično. Vsi znamo, da so južni kraji naše države zdaj že deseto leto plačevali skoro komej polovico tiste dače kak mi. Niti edna vlada do zdaj je ne prišla do toga, da bi napravila tomi konec i krivico popravila. Največ so bili v vsej vladaj v našoj državi demokratje, pa nikelko časa tudi radičovci. Nego tej, da bi se Srbom kem lepši napravili, so lepo v miri pustili, da je valala pri pobiranji dače dvoja mera. Srbi so si pa mislili: če ste vi ne proti tomi, da je pri vas večša dača kak pri nas Srbaj, mi tudi nemamo nika proti tomi če mi menje plačujemo. Gda je pa naša stranka z dr. Korošcom na čeli protestirala proti takšemi pobiranji dače, so demokratje včasim kazali na njega: Vidite, te je proti Srbom, toga nigdar nesmite pustiti na vlado.

Nego zgodilo se je, da je dr. Korošec prišao na vlado i ešče to leto se je zgodilo, da je bio zglašani novi davčni zakon, šteri stopi v valavo z novim letom. Po tom zakoni bi morali plačivati bole za edno tretjino menje dače kak do zdaj.

Nego gde Belgrad prav napravi, tam palig mi sami zavozimo.

Z novim davčnim zakonom je prišlo tudi to, da se zvrši nova cenitev čistoga katasterskoga donosa ali čistih zemelskih haskov. V naši krajaj je bila zadnja takša cenitev leta 1873 i po toj cenitvi so se do zdaj pobirale vse dače. Kakpa, da je te cenitev za dnešnje čase ne bila več pravična i v nogi so se tožili, da nikak nevejo za kaj volo takše pa takše dače plačujemo.

Ta nova cenitev je pa prinesla za našo krajino nesrečo.

Na nesrečo so pri toj cenitvi meli glavno reč odposlanci davčne oblasti i ništerni naši županje, šterim je

ne bila dava prilika i čas, da bi se na to nikelko pripravili.

Če se to nede dalo popraviti, ka so je zdaj zgodilo, te bo naša krajina leta dugo plačevala samo za spoznanje menje dače kak do zdaj, kraji po Štajerskom i Kranjskom bodo pa plačevali skoro za polovico menje dače kak do zdaj.

Gde smo sfalili?

Pri nas se je cenitev čisti zemelski haskov vršila v občinaj Žitkovci, Gančani, Bodonci i Prosenjakovci. V tej občinaj lahko povemo, da je v celoj krajini skoro najbogša zemlja i največ pripovajo. Što je določo to, da se ravno te občine vzemajo za cenitev, mi sami ne vemo. Gde je pa ostala naša božna močvarasta ilovnata pa kamnata zemlja? I pri toj občinaj so dohodke tak visiko zračunali, da se vse čudimo, stroškov pa skoro nikši. Tak kak da bi pri nas zemlja sama od sebe rodila. Ne vemo kak so mogli domačine te krajev to cenitev podpisati?

I po tom je prišlo najhujše. To cenitev naši zemelski haskov so dobili vsi naši županje v roke naravnoč iz Belgrada. Proti njoj so se meli vsi pravico v 15 dnevaj prtožiti. Županska zveza iz Maribora je poslala vsem županom navodila kak naj delajo nego z usodnov zmotov ravno pri količniki.

Ka so pa naši županje napravili? Malo šteri se je iz toj v nogi papirov mogao kaj razmiti, zato je večina samo spodpisala poslala nazaj v Belgrad. Samo ništerni so se obrnoli v Maribor i do naši poslancov, naj njim povejo ka to pomeni i v nogi od toj so že tudi podpisana pisma k njim prinesli.

Ka naj zdaj napravimo?

Količnik, to je tista številka po šteroj se bo dača računala znaša po cenitvi v našoj krajini 17, po Štajerskom i Kranjskom pa 10 i 12. Mi smo to svojo številko podpisali, na Štajerskom i Kranjskom so se pa pritožili ešče proti tomi, da je ešče 10 i 12 za nje previsiko. Tak bo za nje valala mogoče številka 9, za nas pa 17 če nam več nišče iz toga ne pomore.

Tak bi na priliko pri nas eden siromak plačao 170 Din dače na štajerskom pa ravno takši siromak samo 90 Din. To je pa že jako velka razlika.

Tu se bo dalo zdaj edino na te način pomagati, da se mesto županov zdaj pritožijo občinarje. Mi v „Novinaj“ naznamo, kak se po priliki napravi takša pritožba i na vsako pritožbo se podpiše 20 do 50 občinarov v imeni cele občine, šteri povejo, da so za to prvle ne znali i ne razmili. Župan pa mora izjaviti, da je vsega vkup nika ne razmo, ka je tudi sveta istina i niti eden nede lagao.

Pomagali nam bodo tu tudi naši poslanci, ka bo pa za nje zdaj strašno teško, ar so skoro vsi županje podpisali tisto, ka do zdaj poslanci inači prosili.

To se je zgodilo pri nas po nesreči, ar srbski i hrvaški dopisov naši ljudje ne razmijo. Demokratje si pa že naprej menejo roke zavolo té naše nesreče, ar mislijo zdaj našim ljudem pripovedavati, da je tomi kriv dr. Korošec.

NEDELA.

(Po risalaj tridvajseta. Evang. sv. Mataja 9, 18—26.) V tisti časaj, gda je Jezus govoro z vnočinami, pride niki poglavnik, poklekne pred njim i govori: „Gospodne, moja hči je ravno zdaj vmrla; nego pridi, položi svojo roko na njo i živela bo!“ I Jezus je stano, šo z njim i vučenički njegovi. I ovo, žena, štera je trpela na krvarenji dvanašt let je pristopila odzaja, i se doteknila roba njegovoga obleča. Mislija je namreč sama pri sebi: „Če se samo doteknem njegovoga obleča, bom odzdravljena.“ Jezus se je pa obrno i gda je vido, pravo je: „Zavtupaj hči, tvoja vera te je odzdravila.“ I odzdravljena je bila žena od tiste vöre. I gda je prišao Jezus v poglavnikovo hižo, i vido žalovalce i glasno vnožino, je pravo: „Odstopite ar je deklina ne mrtva, nego spi.“ I smejali so se njemi. Gda so pa vnožino izgnali je šo notri i prijao deklino za roko: i deklina je vstanola. I glas od toga je šo po vsoj tistoj deželi.

Navuk: Samo gizda zametavle tisto, ka ne razmi.

Agrarna zemlja.

Velka nevolja je, gda komi zemlo po sili vkraj vzemajo, lahko bi pa pravili, da je ešče večša nevolja, gda lüčk zemlo delijo nam. V ništerni krajaj so se naši mirni ljudje zatoga volo tak razburkali, da so včasim ne več spodobni ljudem nego živini. Tak se držijo za zemlo, kak da bi se k šenki delila. Mislimo, da te že vsakšemi nikelko presede ta zemlja, gda de trbela plačivati. Ka je naše ljudi tak razburkalo? Ministrstvo je odločilo, da se mora agrarno pitanje v našoj krajini naednok rešiti. Zakaj to? Zato ar je agrarno pitanje takša zadeva, da zmešlinga telko večša gračuje, kelko duže se čaka. S časom nastanjüvlejo v vsakšoj občini novi interesentje. Letos merjejo starši, deca se raztalajo pa zoženijo i za leto ma občina že tresti novi interesentov, šteri lansko leto ešče ne bilo. Kak bi se zdaj to rešilo? Z novov revizijov. Vsakše leto bi morali meti nove revizije, nove komisije, štere bi ogromno penez porabile, agrarno pitanje pa nigdar ne bi bilo rešeno.

Zdaj se po ministrskoj odredbi mora to v najkračišem časi zvršiti. Povemo pa tudi, da so vnoгим krivicam po naši občinaj krivi domači ljudje sami. Ništerni so vnoğoga siromaškoga lončara kupinara ali tkalca zapisali za obrtnika, či ravno so znali, da te od svojega posla nikak nemre živeti i da te svoj poseo samo zato opravlja, ar ovači spoj ne bi meo krüha. Takšim i vnoğim drugim v občinaj so se krivice zgodile ravno od domači ljudi, ar je vsakši preveč samo za sebe gledao.

So pa tudi cele občine, štere mislijo, da njim je sosidna občina krivico učinila. Tudi pri toj se je skazalo, da so tiste občine, štere mislijo, da se njim je krivica zgodila, tomi same krive. Pri vsem tom deli bi morali meti malo več lübezni do drugoga, več pravicolübnosti i menje sebičnosti i vse bi se inači zgodilo kak se je. Pri tom deli pa zdaj najraj hrivimo vse tiste, šteri so spoj nika ne krivi samo sebe ne,

Düšni den.

Kak se ništerni mali ljudje radi zaletavlejo v sveto Cerkev! Smešno se nam vidi, kak da bi gledali mlado ščone, štero se postavlja na svojega gospodara. Vsakša najmenša smet njim pride prav, samo naj bi pred svetom pokazali Cerkev za nazadnjaško, dnešnjim prosvetljenim časom neprimerno, morilcov i drugi grešnikov sveta nigdar nedo tak vsi s prstom kazali kak ednoga, šteri je se samo malo pregrešo, pa je v nekšoj maloj zvezi s Cerkvijov.

Pa itak kak zvišena, kak mogočna, kak čista stoji nad vsemi temi že jezero let naša sveta Cerkev. Plemenitost njeno pa vidimó najlepše če samo malo premislimo njene spominske dneve v cerkvenom leti. Če bi spregledali vsa velka dela, štera je Cerkev zvršila med narodi, vsa društva, vse rede, vse ustanove i dobrodnele zavode, šteri dnes delajo med ljudstvom i bi samo malo premislili svetke v cerkvenom leti, pa bi ljudi slepi morao spoznati vso veliko-

dušnost, plemenitost i pravicolübnost Cerkvi.

Najlepši zgled v tom mamu ravno Vsejsvecovo i Düšni den. Cerkev se veseli zmagoslavnaj, srečnaji trum tistih, šteri so živeli po njeni navukaj i dnes vživajo plačilo v nebeskom blaženstvi. Pokaže pa včasim že drugi den svoje dobro i smileno srce tistim, šteri so tudi živeli po njeni navukaj pa njim je ešče ne dopuščeno vživati nebeske radosti. Vse trume vojskuvajoče se Cerkve se dvignejo te den, da pomorejo trpečoj Cerkvi.

Pa čitüdi vse druge spomine v cerkvenom leti spregledamo, te eden sam je vreden, da damo priznanje plemenitosti naše Cerkvi. Spomnimo se te den tudi mi trpeče Cerkve!

Grob ti dragi!

Vse najdrakše moje tu pokrivaš ti. O, da sam ednok občüto samo v srci svojem bolečino to, štero duša moja čüti zdaj, gda si zagrnno vse mi, ka sam na zemli najlepšega, najdrakšega gda meo, ka mi na zemli milo je i lübleno bilo, — inači znao bi srečo svojo čüvati inezmerno.

Grob ti dragi ti si mrzeo, nemi, brez življenja.

Rože, indri veselo cveteče, sveče, indri svetlo goreče, na tebi so, kak da v bledi gledam mrtvečki obraz. Nego ne tisti obraz, šteroga sam gledao ešče med rožami i svečami, tisti dragi obraz, od šteroga sam se bojao obrniti svoje oči, šteroga sam šteo si vtisniti v globočino düše svoje i vrezati v boleče srce, tisti obraz je za mené ne blo mrtvečki obraz.

Tisti obraz se meni je smejao, tisti je gučao z menov, s tistim sam pogovarjao se jez.

Grob ti dragi, ti si mrzeo i obraz je tvoj mrtvečki.

Pri tebi vsigdar oči so moje rosate, srce obimle bolečina i v grli, v grli mojem vsigdar nekaj me düši.

Grob ti dragi, ti si nemi, vüpanja ne davleš nikšega.

Kak srce je moje včasim srečno, kak bogata düša moja! Vse tisto, ka sam zamüdo, ka sam želo pa nespunjeno zavisigdar mi ostalo je, se v misli mojoj včasim vse lepo vrsti. Oči zaprem i pred seboj gledam obraz tisti dragi, kak se mi smejaj, kak je zadovolen i hvaležen za vsakše dobro delo, štero včinim njemi ali drugim.

Kakša radost sija z obraza toga lüblenoga, gda v misli si zozidam zidine lepe i v nji najlepše mesto obrazi tomi prepustim.

Vse zamüjeno, vse zaželeno pa nespunjeno se v mislih mojih takših lepo vresniči. I v senjah takših, kak sam srečen! Če pride tudi mi med tem na misec, da obraza toga dragoga že nega več, preženem senco neprijetno takšo kak najhitrej.

Gda pa pridem k tebi, grob ti dragi, vse misli lepe moje takše, vse senje blažene, se v bridko bolečino združijo. Pred teboj mrzlo zemlo vidim samo, na zemli cvetje žalostno med cvetjöm sveče vse boječe i pod tem, pod vsem tem nindri daleč, daleč vso srečo mojih mladih let.

O grob ti dragi, dosta skrivaš ti pod seboj!

Mrzeo si, nemi, pa nezumno dragi meni. Tvoja zemlja mi je sveta, tvoje rože mile, nezumno mile. I gda je sadim i božam i prekaplem zemlo tvojo, srce moje puno bolečin, čüti nekaj, kak da bi božao tisti dragi obraz kak da bi se ž njim pogovarjao.

Ja, grob ti mili, mrzeo si, nemi, pa neizmorno dragi meni.

Murska Sobota.

— Proslava desetletnice slovenske slobode i češkoga državnoga svetka se je vršila premočno pondelka na našoj gimnaziji. Gospoda profesor Melihar i Milnar sta melapred zbranim dijaštvom i profesorskim zborom spominski dnevi primerne govore, dijaški pevski zbor je pa s svojim nastopom povzdignio prijetno domačo slovesnost.

— Ustanovilo se je društvo za narodno zdravje premočno nedelo. Za predsednika je bio zvoleni g. dr. Brandie. U isti den se je vršilo tudi lepo obiskani tečaj za konserviranje sadja i prirejanje brezalkoholnih pijač.

— Čuje se, da nekaj misli tržiti tisto zemljo, štera je svoj čas bila odzeta agrarnim interesentom, kak hupermaksim, gde bi se naj hranile dobre mlekarice i plemenski biki. Če je ta zemlja svojimi nameni ne služila, te jo dobijo agrarni interesente nazaj, ne pa, da bi zdaj ž njov što mislo delati, ka bi se njemi zlobilo.

ZA KOPANJE TUDI v ZIMI

ma priloznost vsakši v novom Slatinskem domu v Radenci. Tu je prav prijetno vrejeno

zimsko kopališče.

Vse je v ednoj zidini: sobe za goste, družabna i igralna soba štera služi obednim tudi kak čakalnica (v toj je radio, klavir, biljar i. t. d.) poleg so pa kopeli. Vsi prostori so prijetno segrevani z zračnov i centralnov kórjavov. Kopeli so odprete vsaki den od 8 zajtra do 7 zvečer.

Slovenska Krajina.

— Novi železnički most prek Müre je bio postavljen na mesto staroga te tjeđen. Novi most so napravili na posebni leseni stubaj kre staroga mosta. Gda je pa bio novi most ščista vküp zabiti, so lepo zdignoli stari most s cementnati stubov i na njegovo mesto novoga porinoli. To se je zgodilo v trej dnevaj pondelak, tork i sredo. Te dni je železnica vozila samo do mosta, na drugom kraji je pa že druga čakala, prek mosta so pa morali ljudje peški hoditi. Novi most je dosta močnejši od staroga i je ne z neti vküp zabiti. Stari most nam je posodilo za te čas, dukeč smo novoga ne meli, naše vojaštvo. Stari je takši, da se lahko ves razšrajfa, naklade na železnico pa palig v drugom mesti vküp postavi, kakšega soldačijli ravno trbej. Novi most bo pa zdaj stalen na tom mesti. Železi bi samo, naj bi se kem prvle tudi tej mali mostovje kre Müre popravili, da bi tudi tam železnica malo hitrej vozila.

— Bogojina. Po dugi prošnjaj smo hvala Bogi zdaj ednok denok dobili pošto. Ministrstvo je že odobrilo novo pogodbeno pošto v našoj občini i zdaj včas, kak se zvršijo vse priprave se odpre pošta pri nas. Tudi telefonsko štacijo bomo lekar meli naskori kak se kaže i tomí se že naprej veselimo.

— Ne vozimo kre jarkov! Ništerni majo navado, posebno kravari, da vozijo po cestaj ščista kre jarkov. Tam tak zrežajo kola, da je kre krajov cesta strašno pokvarjena čiravno

Priporočamo KOLINSKO CIKORIJO, ki je izvrsten pridatek za kavo.

je na sredi ešče dobra. Povemo našim ljudem, da po predpisaj mora vsakši voziti najmenje poldrugi meter od jarka i da bodo cestari pazili na to i kaštigali tistoga, šteri bi ščista pri jarki vozo.

— „Mentor“ to je jako dober krščanski dijaški mešečni list, šteri tvori srečno zvezo med šolov i dijaškim življenjom odzvuina šole. Dobili smo vküp prvo i drugo številko toga lista i moramo povedati, da je jako lepa. Priporočamo našim dijakom pa tudi starišom naši dijakov, da naročijo svojoj deci te list. Košta za dijake samo 30 Din na leto najdejo pa v njem vnogo hasnovitoga, za koj v šoli nega telko časa, da bi si mogli vse spraviti. Posebno je za priporočati našemi dijaštvi v dnešnji časaj takše poštene liste, gda se vsešerom telko slaboga čtenja potvüle za visike peneze.

— Naši županje i nova dača. Od našega župana iz Gederovec smo dobili objasnjenje, da v toj okroglini županje nikak nemrejo biti krivi, če so podpisali previsiko cenitev za odmerjanje dače. Nišče je prej prvle ne opoto na to, od Županske zveze iz Maribora je pa prišla takša razlaga, da se je iz nje nišče ne razmo i so sledi sami na svoje pismo poslali popravek. — Mi smo v naši „Novinaj“ tudi ne ravno župane krivili za to delo; povdaritf smo samo šteli da se je zgodila zmota, da so toga naši županje ne razmili, i naj v Belgradi poslunejo naše prošnje za znižanje cenitev, čeravno so naši županje skoro vsi podpisali. Krivda, če že ščemo tak praviti je bila tudi v Belgradi ar so tam od finančnoga ministrstva direktno poslali na naše župane tak da so niti naši poslanci ne znali za to. I gda so ništerni županje prišli pitat naše poslance, te je večina županov že vse podpisala. Nevemo pa tudi mi ne, zakaj so za našo krajino skoro dva meseca prvle vö poslali kak za druge kraje prek Müre. Zdj nam pa nika drugo ne pomaga, kak, da se vsi vküp zložimo tak županje kak občinarje i naši poslanci i se napravijo nove prošnje naj se količnik za našo krajino zniža. Druge pomoči zdaj nega, kak povedati, da smo vsega vküp nika ne razmili. Što to zarazmi, tistomi smo zdaj v „Novinaje“ zadosta povedali, več nemremo.

Politični zapiski

Demokratije izdak strašijio s Punišom. Po bojni, gda smo prišli do svoje države i gda so na žalost v toj državi meli jako velko reč naši demokratije, so mislili, da svoje slabo ravnanje s tem zakrijejo, če ljudi pri-

silijo naj vsigdar kričijo: živijo Jugoslavija i živijo narodno edinstvo. Če je što vüpaio povedati, da je zdaj čas dela, naj se država vred spravi i ne čas živijokričanja, je dobo po glavi. Zdj pa, gda je zavoženo gospodarstvo dobo dr. Korošec v roke, Bog vari, da bi što zakričao živijo država najmenje pa živijo Belgrad. Zdj bi po demokratsoj zapovedi morali vsigdar i vsešerom samo od Puniša Račiča gučati i sveče vužigat ipred Radičovim kepom od šteroga so demokratije prvle pisali, da je ž njim ne ščista vse v redi.

Tudi doma začinjajo. Demokratije so v Belgradi tak dugo ružili i grstije gučali poštenim, dokeč je Puniša ne pokazao revolvera. Te so se pa vsi pod klopi sposkrili, tak da so bili samo radičovci streljeni. Zdj pa začnejo tak delati že pri oblastni skupščinaj. Pri ljubljanskoj oblastnoj skupščini so šteli naj se mesto dela začne žalüvati za pokojnim Radičom i naj se stalno naprej obojaja Puniša Račič. Ljubljanski oblastni odbor je to že te napravo, gda je tomi čas bio, zdaj je pa čas dela ne ceremonij brez haska. Zato so začnoli demokratije tudi v Ljubljani ružiti i eden njüv oblastni poslanec je cilo povedao, da so vsi naši ljudje takši kak Puniša Račič. No, demokratije naj samo lepo mučijo, da njim ne bi maj začnoli pripovedavati od njij i od njüvi Orjuciv.

Lepa ednakopravnost i človečanstvo. Radičovci so strašno dosta kričali od mirotvorne človečanske republike, dnes se pa vküp z demokratij najbolje borijo za nikšo ednakopravnost, gde bomo vsi ednaki. Nego kak oni to razmijo. Tak, da tistoga trbe vküp vdariiti, šteri ne kriči ž njimi. Lani pri volitvaj so bujli ednoga našega pristasa, letos so na ednom shodi bujli i strašno razmesarili dva pristasa zdajšnjega muslimanskoga ministra dr. Spahie i te dni so v Brodi na Savi napadnoli i teško ranili ednoga našega pristasa profesora Štefana Malenico. Čüdna enakopravnost njüva je to. Ravno tak kak bolševiško pravilo: Ka je tvoje je moje, ka je pa moje, to pa pri méri plüsti.

Dijaško polje.

3 dni peš po Goričkem od 16. do 18. avg.

VIII.

V Radgoni.

Z veliko nestrpnostjo smo pričakovali trenutka, ko bo vredna naša peta tolički ob radgonski tlak. Evo ti. Dostojanstveno smo vkorakali v mesto. Ko pa vidimo, da se živa duša ne zmeni za nas, kajti nikogar tudi nikjer

ni bilo, smo začeli nekoliko bolj domači postajati. Naš pedagog je postajal precej glasen in živ. S svojo nemščino, ki se jo je pridno učil do mesta, se je vsakemu po robu postavljaj. V neki gostilni ob pivu jo je strahovito mesaril

Obiskali smo še mestni park, ki je pravtako pust in mrtev kakor mesoto samo. Da bi ga pa vsaj nekoliko očivilili, je postavil vsak en spomenik, ki ga danes že gotovo pokriva patina.

Iz samotne Radgone smo jo hitro popihali v G. Radgono. Na mostu so nam pa hoteli naši vrli »mejašivcariniti čebulo, česenj, papriko, enemu pa celo kolar. „To je vendar naša hrana in obleka,“ smo se jezili ob razkladanju naše ropotije.

V G. Radgoni smo si ogledali tovarno likerjev. Nazadnje smo poskušali vina, iz katerih se izdeluje liker. Izvrstna so bila . . .

Nadaljnji naš cilj je bil priti v Radence. Tu smo si ogledali vrelec slatinske vode. Potem smo se vsedli za mizo, da bi še odslovili zadnjo tretino »Jurja.« Medtem se je pa K. Joško pridno gugal.

Nekako ob 5 uri smo dospeli na Tišino. Tišinskega g. župnika ni bilo doma (slabo bo, smo rekli). „Gospod so pri g. školniki, ka mlatio,“ so nam rekli gospodična. In res dobimo g. župnika pri g. nadučitelju. G. Antauer nas peljeje v vinjak in nam strokovnjaško razlagajo o čebelarstvu. Nato je sledilo dolgo pripovedovanje in zabavanje in še kaj drugega, dokler nas ni 7. ura ločila od „vinjaka.“

Najhujša in najtežavnejša hoja a polna najlepših vtisov je bila do doma — do Bogojine ob polnoči.

(Konec.)

Pošta upravništva.

J. Vogler Pet. Slatina. Na letos ste plačali več kak ide, zato smo to vračunali na kleti na l. 1929. — A. Recek, Vadarci. Na letos vse plačano. — Vogrinčič M. Vančaves Martjanski širiteo. Na letos vse plačano. — Jürjij Kozar, Martinje. Za letos vse v redi. Ka fali, smo Vam na poštaine obračunali i zato nika ne ste dužni. — Ščap Ana, Beltinci. Sühč Štefan je plačao naročnino, davajte njemi vse, dobi tudi kalendar brezplačno, ar je plačao M. List za celo leto.

Vabilo

na izredni občni zbor prvejše tišinske posojilnice (hitelszövetkezeti), šteri se bo vršo dne 7. nov. ob 10 vöri predpoldne v bivšoj posojilniškoj hiži.

Dnevni red:

Predaja inventara novoustanovljenoj posojilnici na Tišini.

Če občni zbor ob določenoj vöri ne bi meo potrebne večine, se vrši pol vöre sledi novi z navzočimi člani.

VADOVIČ RUDOLF predsednik.

Tjedenske novine.

— Desetletnica slovenske slobode se je obhajala premočno nedelo i pondelak na najslavesnejši način v Ljubljani. Tudi iz naše krajine so se te slavnosti ništerni vdeležili, samo žao nam je bilo, da smo prvle ne dobili izkaznic za četrtinsko vožnje ravnokat smo v „Novinaj“ ne mogli prvle naznaniti, kak to nedelo, gda se je slavnost že vršila. Ovači bi šlo iz naše krajine dosta več ljudi kak zdaj. Naša krajina bo pa obslužavala desetletnico svoje slobode prišestno leto. Zato če nam bo le mogoče da bomo meli mesto, ščemo objavlati v naši „Novinaj“ zdaj nikelko spominov, ka se je vse zgodilo pri nas pred desetimi leti.

Kom. zaloga za Croatia Batterie, amerikanske baterie, Badenia
Freilaufe žepne svetilke

PAVEL FLISAR, M. Sobota

Finomehanična i vörarska delavnica. Popravljajo se kresala, gramofoni, i vse v to stroko spadajoče mašine, ravnokat vsakovrstne vöre z i let-Niske cene! nov garancijov. Dobro delo!

— **Smrt krvnika Mausnera.** V nedelo, 21. oktobra je nenadoma mro v Sarajevu edini, šteri je v našoj državi izvršio smrtne kazni to je Florjan Mausner. Rojeni je bil v Varždini i je meo 56 let. Zvršio je tudi nad ništernimi Slovenci smrtno obsodbo z vešenjom. To nedelo je obiskao svojega brata, šteri je bio konjač i gda je pri njem sedo na stoci, ga je samo ednok vdaro srčni žlak i je bio namesti mrtev.

— **Prezidenta volijo.** Kortešeranje za predsedniške volitve v Združeni državaj severne Amerike je zdaj ravno največše. V glavnom si stojita eden proti drugomj samo katoličan Smith i protestant Hoover. Šteri bo-zvoleni, je ešče ne gvušno, boj se pa med obema že strašno močno bije. Hooverova stranka je republikanska, Smithova pa demokratična. Zanimivo pri tom amerikanskom volivnom boji je to, da je letos ob prvim nastopo, kak kandidat za prezidentovsko mesto, katoličan. Zato so ništerni posebno razni židovski agenti delali proti tom, da bi bio katoličan prezident, ar bo Amerika te prej ščista od Rima. Zato majo tej za svoj najbolje pamenten program reči: dol z Rimom i rumom. V Ameriki so namreč zakoni, da nesmi ničče piti nikš alkoholni pijač, zato mislijo, da se ljudem s tem posebno prikupijo če vkup spašejo dveji reči, kak sta Rim pa rum i s temi rečmi začnejo kričati proti Smithi. Smith je pa prišao z lepim programom pred narod: Pravice posamezni državic, obramba siromaškeji ljudi i tudi da se nikelko, v kelko je pametno spremenijo zakoni proti alkoholi. Pravijo, da mata dnes približno oba ednako visiko število glasov.

— **Radičovci proti Cerkvi.** Politično gibanje na Hrvaškem je strašno žalostno. Dr. Korošec ja radičovcom i demokratom zmešao vse račune. Pribičević i Maček bi strašno radiva bila velkiva mantrnika, i ljudem pripovedavala, kak grozno jiva preganjaja dr. Korošec. Dr. Korošec pa toga ne včini. Njeva kričita, pa besneta proti njemi, on, dr. Korošec pa muči. To jiva je že ščista iz tira vrglo. Sfa-lile so njima reči. Dr. Korošec njima nešče nikaj odgovarjati, nešče jiva kaštigati pa ne preganjati, kak šteč iščeta vsaki den, da bi kaj proti njemi napravila. Ne davno so se tej voditelje napatili k zagrebečkomi pušpeki, i ga začnoli nagovarjati naj včini tak, kak se za Hreata šika, zapusti, dr. Korošca i pristopi k demokratom i radičovcom. Tu sta nika ne opravila. Itak so začnole vse hrvaške novine strašno hvaliti vse hrvaške pušpeke da so prej sprevidli, ka je prav i ka nej i obsodili dr. Korošca. Szazalo se je pa inači. Hrvaški pušpece spoj nika neščejo čuti od demokratov ali radičovcov. Zda so pa začnole vse hrvaške protivrske novine na vse viže na najbolje grdi način pisati proti pušpekcom. Čilo ljudem začnejo protiviti naj ne hodijo v cerkev, če majo takše duhovnike, šteri neščejo držati z demokrati i radičovci. No, Miškeci bi radi nikaj tudi v cerkvi zapovedavali, pa se njim ne obnesé.

GOSPODARSTVO.

Zrnje. Cene zrnji, mesto da bi se zdignole, kak smo to vsi čakali, so se za spoznanje ešče spadnole. Vzrok tom je, da je amerikansko silje v svoji eenaj tudi nikelko šlo nazaj. Cene pšenici i žiji so prilično niske, ku-

korica je pa izdak drakša od pšenice, ka se je že dugo let ne zgodilo. Kakšega vekšega kupila pri silji nega. Vsi vekši trgovci samo špekulirajo, kak bi prišli do tega, da bi za niske peneze spokupili pa drago zodsli. Kmetovje i lastniki zrnja pa za tak nisko ceno neščejo tržiti, zato z blagom raj čakajo.

Penezi.

Na ljubljanskoj denarnoj borzi se plača za: 1 amerikanski dolar 56-90 Din, 1 nemška marka 13-58 Din, 1 avstrijski šiling 8-2 Din, 1 vo-grski pengö 9-90 Din, 1 češka krona 1-68 Din, 1 taljanska lira 2-97 Din, 1 francuski frank 2-22 Dn.

Cene.

Zrnje na ljubljanskoj blagovnoj borzi: Pšenica 300 do 305 Din, mela pšenična 0 430 do 435 Din, žito 293 do 296 Din, oves bač. 295 do 300 Din, kukorica sliha 365 do 370 Din, hajdina domača 300 do 305 Din. — Vse samo ponujanje, kupovanja jako malo. Cene se razmijo z železničkimi stroški do šterešest domače postaje v Sloveniji.

Novi sad. Pšenica 250 do 270 Din, kukorica 260 do 290 Din, grah bački beli 900 do 950 Din, ječmen 255 do 260 Din.

Kože, leder. V Ljubljani dajo za kože govenske do 35 kg. 17 Din, od 35 kg. več 20 Din. Za bikovo do 35 kg. 13-50 Din nad 35 kg. 17. Telečje brez glave 30 do 32 Din. V Maribori se plačuje za lahke govenske kože 16 Din, za teške 19 Din. — Leder v Ljubljani teleči čaren 120 do 135, žuti 120 do 135, boks kalif teleči čaren 20 do 24 Din za kvadrat.

Vino. V krajaj, gde so grozdje prerano pobrali je vino strašno malo vredno, pravi jesih. I večina gorički vertov v našoj krajini je to napravilo, zato bo pri nas dobroga vina zdaj tak malo, kak malo štero leto. Že mošt je kisili, da je skoro ne za piti, komaj je pa malo zavreo, pa človeka že vse steple. Vnogi pametnejši verti so pa malo počakali i pravijo, da majo letos za toga volo dobro vino, kak malogda. Ravno tak so po Štajeri v Slovenski goricaj i okoli Haloz čakali vnogi z bratvov do 25. oktobra. Pravijo, da majo zdaj tak sladko vno, kak že duga leta nej. Ka si znamo? Eden stari pregovor pravi: „Pametnomi sliši svet“ i to vata prav posebno ešče za vse gospodare.

Živina. Maribor: Jünci prve vrste 7-25 do 8-50 Din, druge vrste 6-50 do 7 Din. Biki 6 do 7 Din. Krave debele 7-50 do 8-25 Din, plemen-ske 6 do 7 Din, krave za klobase 3-75 do 4-50 Din. Mlada živina 7-25 do 8 Din.

Prekusnice.

Deca se hvalijo: Znaš ti da so stric pravili našoj mami, da ma vse zlato srce. To nika ne. Naša mama pa majo vse zlate zobe!

Slepec. Slepi šterc je hodo okoli i prosó milodare. Eden gospod se je spüsto nikelko ž njim v guč, pa ga je pitao, če je sam ali ma ešče kaj bratov. Slepec odgovori: „Mam ešče ednoga brata samo te vsigdar hodi po sveti, da sam ga že Bog zna dugo ne vido.“

Betežnik. Lepo ji prosim gospod doktor, če bi me po smrti ope-

riral. Zakaj pa to, se začudi doktor. Zato, ka bi denok znali ka mi je, — odgovori betežnik

V krčmi. Kelnar, kak je to, da sam v župi najšeo eden kamenček? Ja kapate mislite gospod, da vam za dva dinara celi voz šodra prinesem na sto?

V železničkoj krčmi. Gospod: Kak je pa to kelnar, da ste meni tak malo porcijo prinesli, tomj gospodj poleg mene pa skoro dvakrat vekšo? To zato, ar vaša železnica odide že za fertao vöre, tá pa kak té gospod potüje pa komaj za trifrtale vöre.

Vsakovrstne sirove in svinjske kože kupuje po najvišji dnevni ceni Franc Trautmann Murska Sobota Cerkvena ulica 191.

Mali oglasi.

Vajenca

za mizarstvo iz solidne familije se aprime gor v M. Soboti. Več se pozvej v PREKMURSKOJ TISKARNI v Murski Soboti.

Sode (lagve)

vseh velikosti ima vedno v zalogi po najnižjih cenah FRAN REPIC sodarsko podjetje Ljubljana Traovo. Pomočnike sprejme v trajno delo.

Vsa popravila pri vöraj zgotovi dobro i fal z garancijov VACLAV PLACEK v Murski Soboti, gostilna g. B a c a.

K odaji v D. LENDAVI na glavnoj cesti sta dve hiži na ednom grünti k odaji. Je kcoj pravica do gošče i pašnika. Eden plüg zemle se včasi prej dobí 2 plüga pa gda se raztála. Več se pozvedí pri lastniki v D. Lendavi na št. 21

Amerikanci pozor!

Ste že prišli iz Amerike? Ali samo ščete priti? Vaša prva skrb bodi, da si spravite kem lepši dom. To pa dosegete, či si date zozidati lepo, zdravo in kaj je najvažnejše fal hižo. Dnesden že vsi Amerikanci tak delajo. Obrnite se pismeno ali ustmeno na

g. FRANJO LEVAŠIČA,

zidarskoga podjetnika v DOLNJOJ LENDAVI št. 57. Jugoslavija. On i samo on, Vam napravi hižo, štera Vam bode po volji!

PRVOVRSTNO

Martinovo ocelno zlevanje

Temper-zlevanje

Sivo-zlevanje (Grauguss)

dobavlja v prvorazrednoj kvaliteti

LEVARNICA

BOHN

VELIKÁ KIKINDÁ, (BANÁT).

Prosíte brez zaveze ponüdbe i vzorce temper zlevanja!